

FI lausuntopyyntö VV

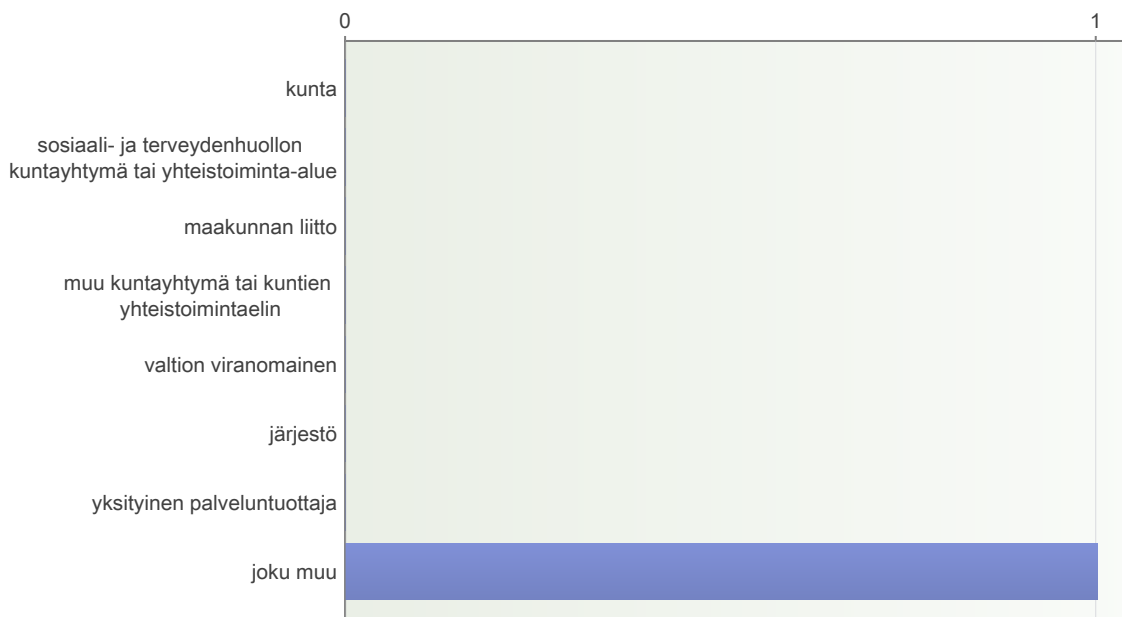
1. TAUSTATIEDOT

Vastaajien määrä: 1

Vastaajatahon virallinen nimi	Vastauksen kirjanneen henkilön nimi	Vastauksen vastuuhenkilön yhteystiedot	Lausuntopyynnön käsittelypäivämäärä toimielimessä	Toimielimen nimi
Kätilöopettajien valtakunnallinen verkosto	Heli Kondelin	heli.kondelin@gmail.com	21.3.2017	Kätilöopettajien valtakunnallinen verkostokokous

2. Onko vastaaja

Vastaajien määrä: 1

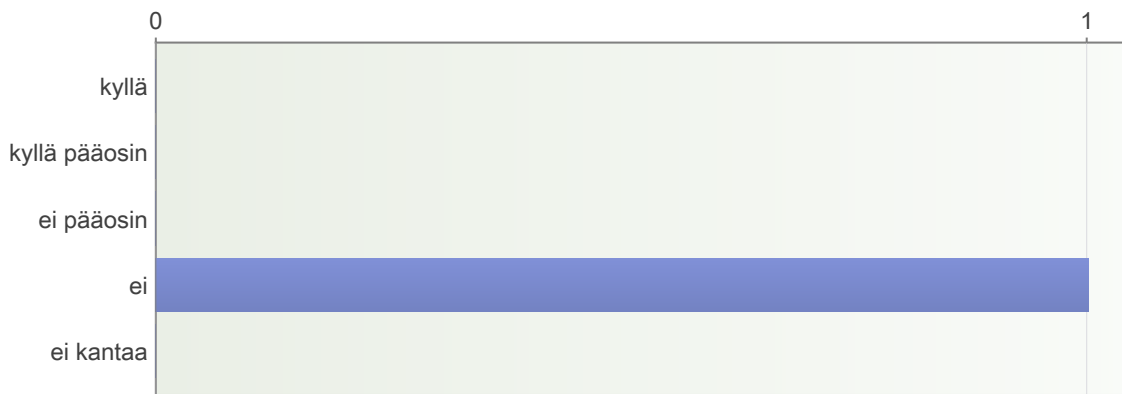

Avoimet vastaukset: joku muu

- valtakunnallinen asiantuntijaverkosto

3. 1. Voidaanko uudistuksella kaventaa väestön terveys- ja hyvinvointieroja sekä parantaa palvelujen yhdenvertaista saatavuutta?

Vastaajien määrä: 1

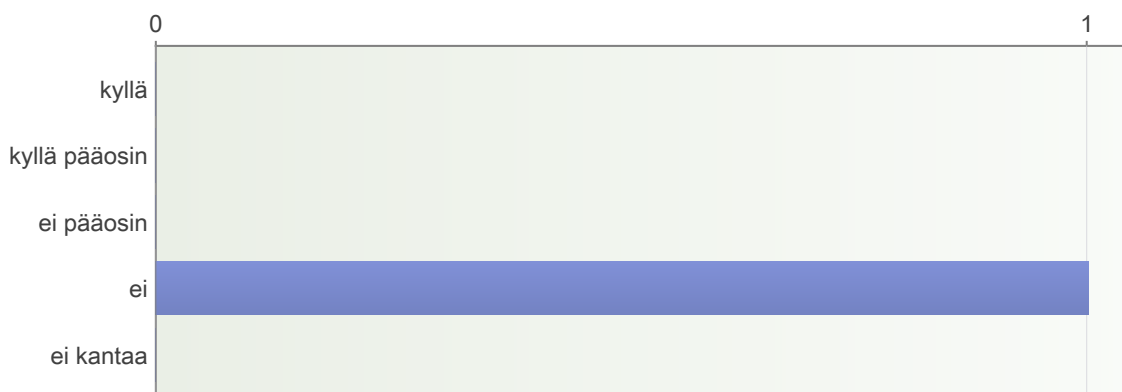
4. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Tasa-arvo ja valinnanvapaus ei toteudu fertiili-ikäisten naisten ja heidän perheidensä osalta, koska Terveydenhuoltolain 15 § mukaisia palveluja ei ole kirjattu lakiin suoran valinnan palveluihin.

5. 2. Edistääkö uudistus tarkoituksenmukaisella tavalla asiakkaan vaikutusmahdollisuuksia omiin palveluihin?

Vastaajien määrä: 1

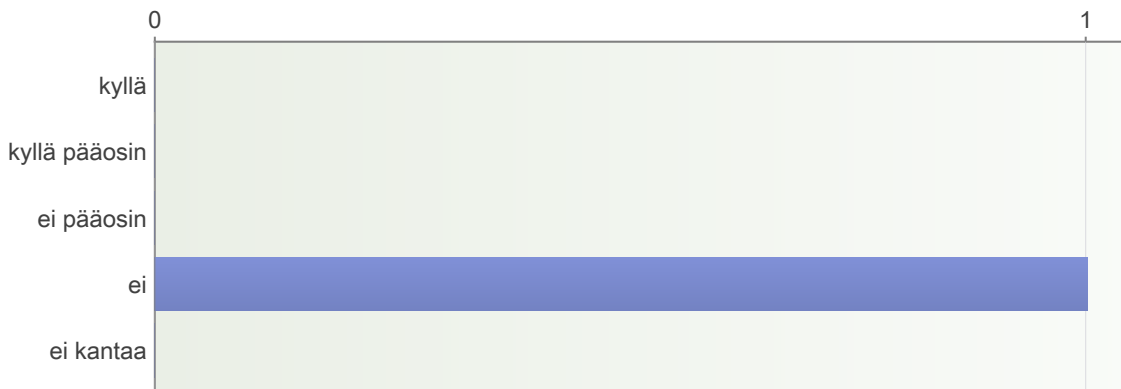
6. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Fertiili-ikäisillä naisilla ja heidän kumppanillaan ei ole vapautta valita äitiyshuollon palveluja vaan asia on jätetty maakuntien päätettäväksi. Tämä koskee Suomessa n. miljoonaa 15-44 -vuotiasta naista.

7. 3. Antaako uudistus asiakkaalle riittävät mahdollisuudet hakeutua asiakkaan omaan tilanteeseen sopivaan palveluun?

Vastaajien määrä: 1

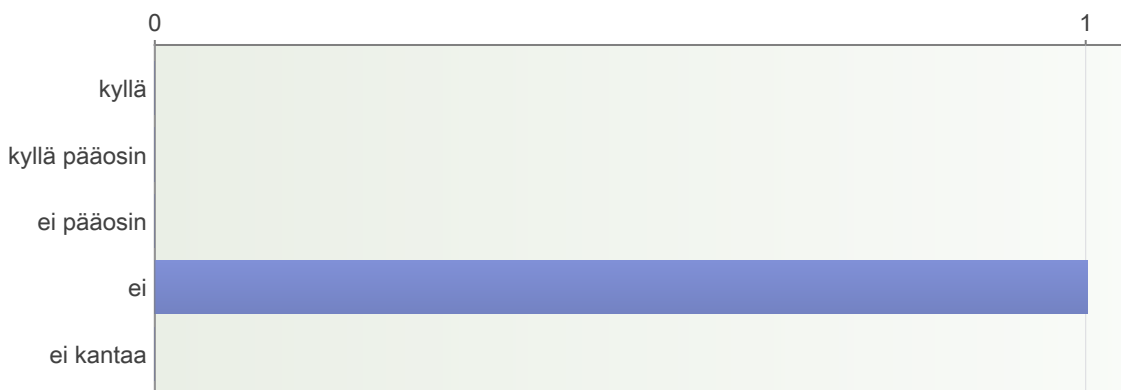
8. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Työikäiset ihmiset, joilla on vastuu omaan terveyteen liittyvistä valinnoista, ei ole automaattisesti valinnanvapauden piirissä Terveydenhuoltolain 15 § mukaisten äitiyshuollon palvelujen osalta.

9. 4. Jos asiakkaalla on laaja-alaisia palveluntarpeita, toteutuuko uudistuksessa asiakkaan mahdollisuus saada tarpeen mukaisella tavalla yhteensovitettuja palveluita?

Vastaajien määrä: 1

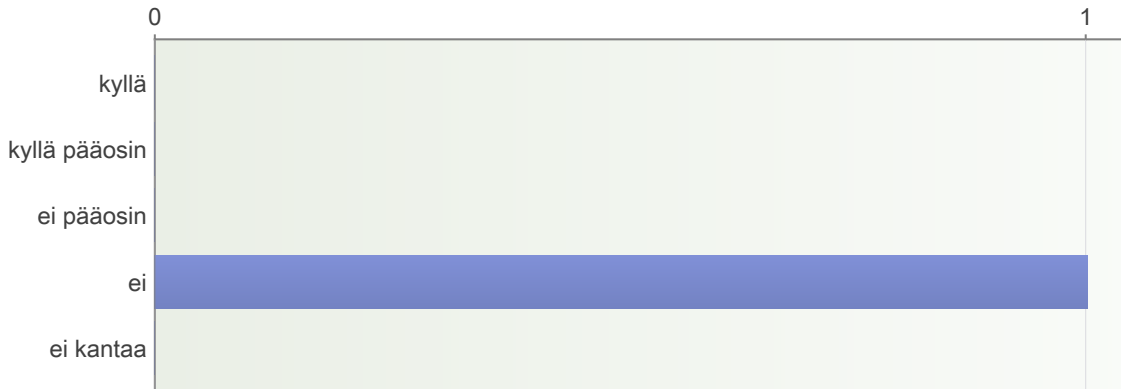
10. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Nykyisessä ehdotuksessa on vain periaatteellinen mahdollisuus valinnanvapauteen, koska äitiyshuollon palvelut on rajattu suoran valinnan ulkopuolelle.

11. 5. Antaako uudistus riittävät edellytykset saavuttaa 3 miljardin euron kustannusten kasvun hillinnän tavoite?

Vastaajien määrä: 1

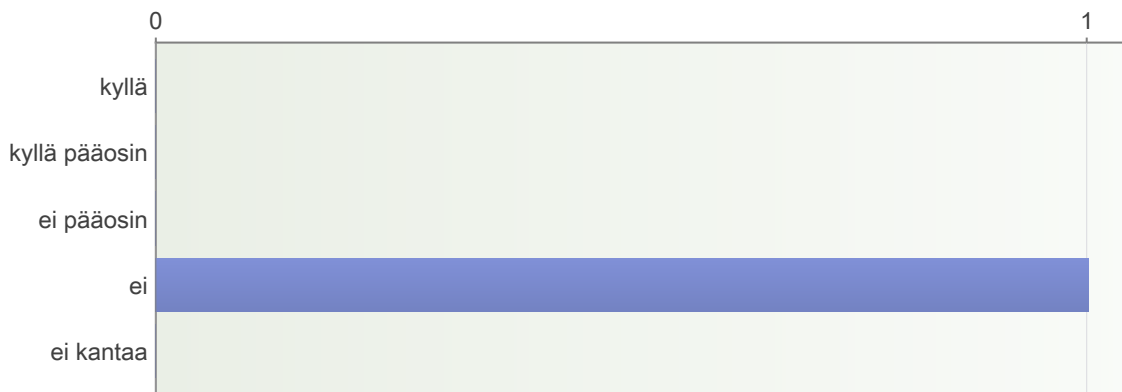
12. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Esitys pudottaa palvelun tarjoajista pois suuren osan yrityksiä, joissa laillistetut ammatinharjoittajat ovat kykeneviä tarjoamaan äitiyshuollon palveluja. Esityksen mukainen suoran valinnan vapauden puuttuminen, jossa kättilön äitiyshuollon osaamista ei hyödynnetä, tukee turhaa erikoissairaanhoidon käyttöä tilanteissa, joissa asiantunteva pienyritys, esim. kättilötyön asiantuntijayritys, kykenisi osaamiseen perustuen hoitamaan lähipalveluina äitiyshuollossa matalan riskin asiakkaita, arvioimaan erikoissairaanhoidon palvelun tarvetta sekä konsultoimaan ja lähettämään tarvittaessa jatkohoitoon sitä tarvitsevat asiakkaat. Kilpailu hillitsee kustannusten nousua, mikä ei tapahdu, jos palvelu keskittyy harvoille toimijoille.

13. 6. Toteutuuko demokratia esityksessä riittäväällä tavalla? Jos ei, miten esityksen kansanvaltaisuutta voisi vahvistaa?

Vastaajien määrä: 1

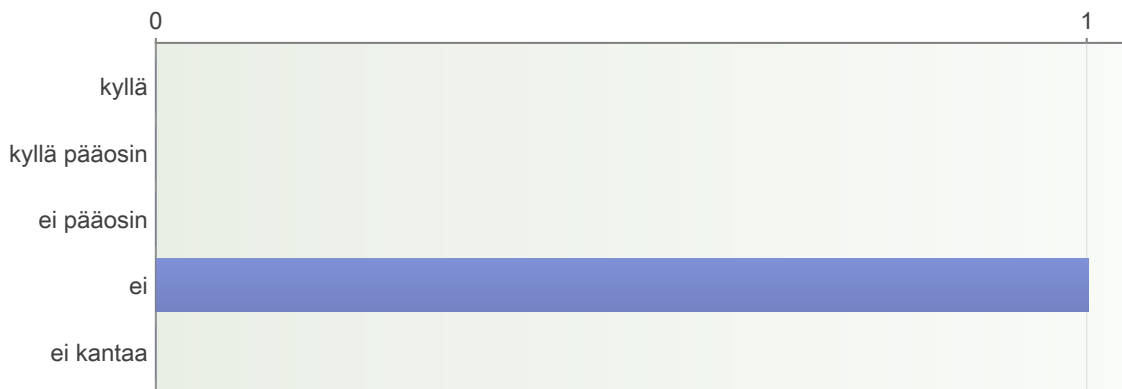
14. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Tasa-arvo ei toteudu fertiili-ikäisten naisten ja perheiden kohdalla samalla tavalla kuin esimerkiksi iäkkäiden asiakkaiden mahdollisuudessa valita omat palvelunsa. Valinnanvapaus mahdollistaa naisvetoisten pienyritysten käytön äitiyshuollon palvelujen tarjoajana.

15. 7. Edistääkö uudistus toimintatapojen muutosta ja uusien palveluinnovaatioiden käyttöönottoa, millä voidaan varautua tulevaisuuden haasteisiin?

Vastaajien määrä: 1

16. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Nykyinen esitys ei edistä toimintatapojen kehittämistä ja uusien palveluinnovaatioiden käyttöönottoa. Kätilöjohteisten äitiyshuollon palvelujen vaikuttavuudesta, myös kustannusvaikuttavuudesta, on runsaasti kansainvälistä tutkimusnäyttöä. Tässä esityksessä tämä jää täysin huomiotta.

Esim.

Van Lerberghe W, Matthews Z, Achadi E, et al. Country experience with strengthening of health systems and deployment of midwives in countries with high maternal mortality. Lancet 2014; published online June 23.

[http://dx.doi.org/10.1016/S0140-6736\(14\)60919-3](http://dx.doi.org/10.1016/S0140-6736(14)60919-3).

BMC Pregnancy Childbirth. 2016 Jul 19;16(1):168. doi: 10.1186/s12884-016-0944-6.

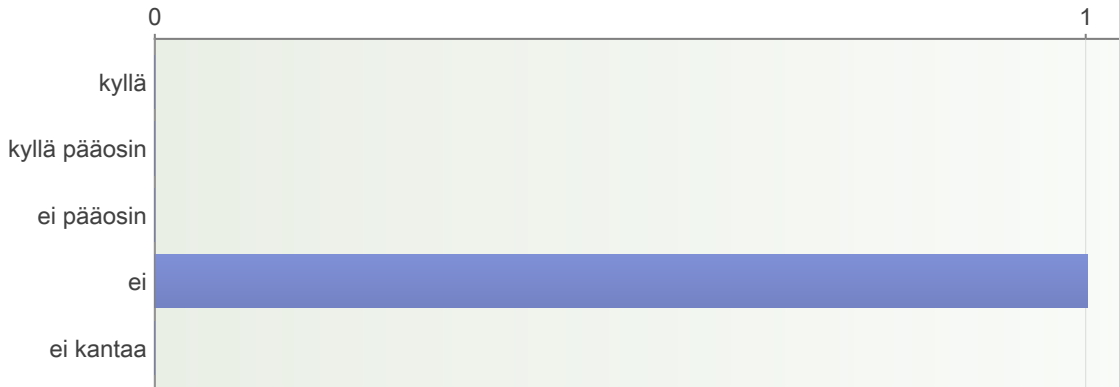
Midwifery-led antenatal care models: mapping a systematic review to an evidence-based quality framework to identify key components and characteristics of care.

Sandall J, Soltani H, Gates S, Shennan A, Devane D. Midwife-led continuity models versus other models of care for childbearing women. Cochrane Database Syst Rev. 2015(CD004667). DOI:

10.1002/14651858.CD004667 pub5.

17. 8. Sosiaali- ja terveydenhuollon valinnanvapauslakiluonnoksen 3 luvussa säädettäisiin asiakkaan suoran valinnan sosiaali- ja terveystalvveluista. 8a. Ovatko säännökset suoran valinnan palveluista riittävän selkeitä siltä osin, mitkä palvelut kuuluvat yhtiöittettävien valinnanvapauspalveluiden piiriin ja mitkä kuuluvat maakunnan liikelaitoksen tuottamiin palveluihin?

Vastaajien määrä: 1

18. Jos ei, miten olisi tarkoituksenmukaista määritellä ne perusteet, joilla maakunnat määrittelevät tarkemmin sote-keskuksissa tuotettavat perustason ja laajennetun perustason palvelut?

Vastaajien määrä: 1

- Perusteet tulisi määritellä siten että palvelujen tuottajina olisivat EU:n ammattipätevyysdirektiivien ja Valviran terveydenholtoalan säätelyn mukaiset osaajat.

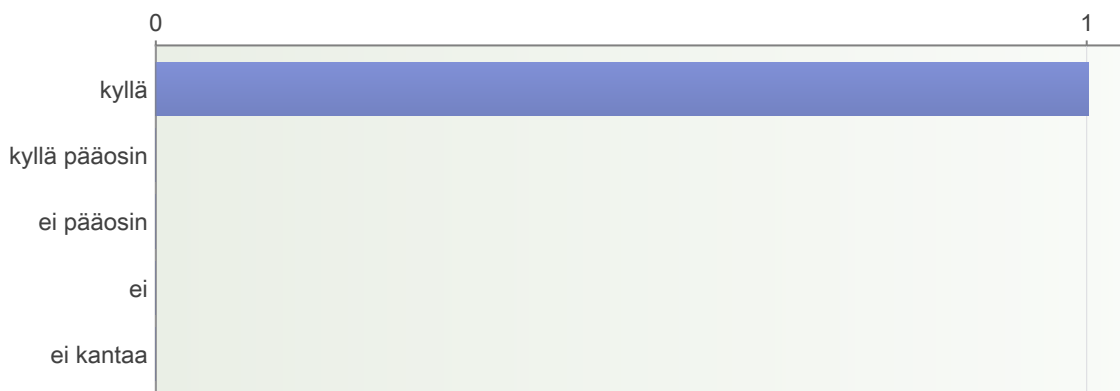
19. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Lakiesitykseen ei ole kirjattu suoran valinnan vapautta Terveystuotolain 15 § mukaisiin palveluihin. luku 3, 15§ mukaan Maakunta voi lisäksi päättää, että palvelukokonaisuuksiin kuuluu muitakin palveluja. Periaatteessa tämä mahdollistaa äh-palvelujen valinnanvapauden, päätöksen jättäminen maakuntiin vaikuttaa kuitenkin liian monimutkaiselta toteuttaa eikä takaa suoran valinnan oikeutta.

20. 8b. Turvaako maksusetelijärjestelmä maakunnalle riittävät ohjaus- ja vaikutusmahdollisuudet järjestämisvastuun kannon näkökulmasta?

Vastaajien määrä: 1

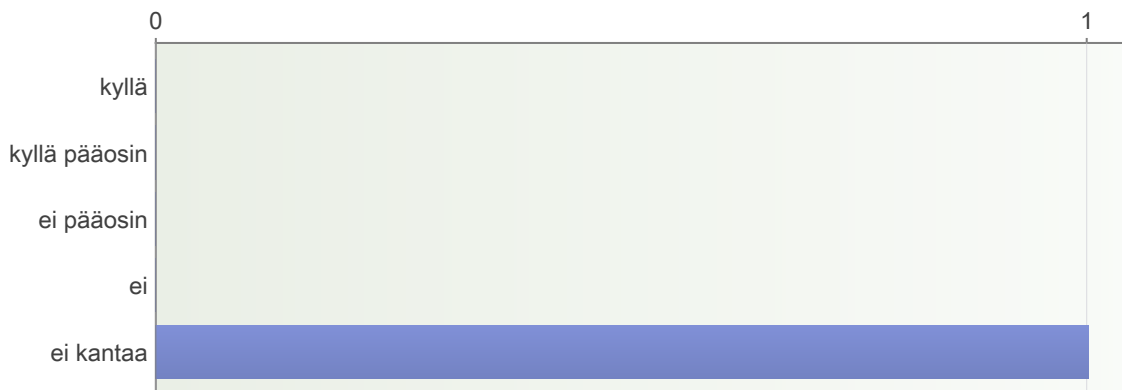
21. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Sama prosessi kuin muissakin ennaltaehkäisevissä palveluissa. Maakunnan tulee turvata että yksityisen palvelun tarjoajalla on Eu-direktiivien mukainen raskaana olevan potilaan hoidon osaaminen.

22. 8c. Onko maksusetelijärjestelmässä sote-keskuksen oikeuksista ja velvollisuuksista säädetty tarkoituksenmukaisesti?

Vastaajien määrä: 1

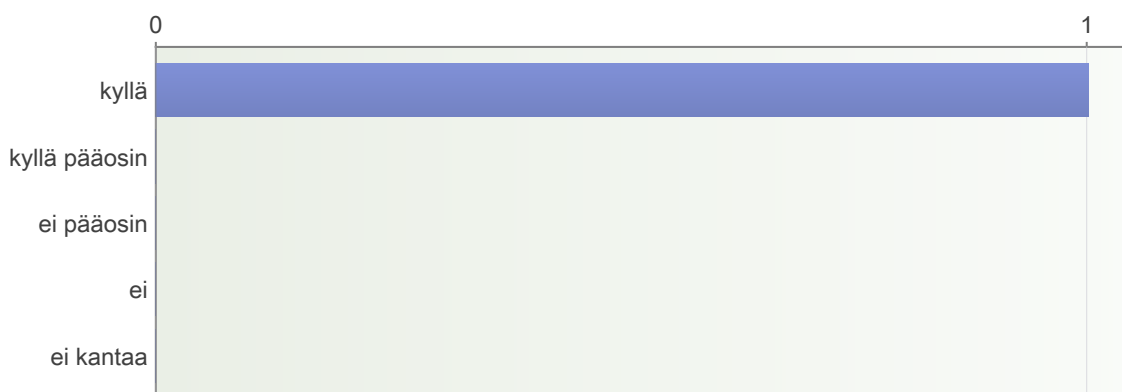

23. Vapaamuotoiset huomiot.

Ei vastauksia.

24. 8d. Mahdollistaako maksusetelijärjestelmä asiakkaalle riittävät mahdollisuudet vaikuttaa tarvitsemiensa palvelujen toteutukseen?

Vastaajien määrä: 1

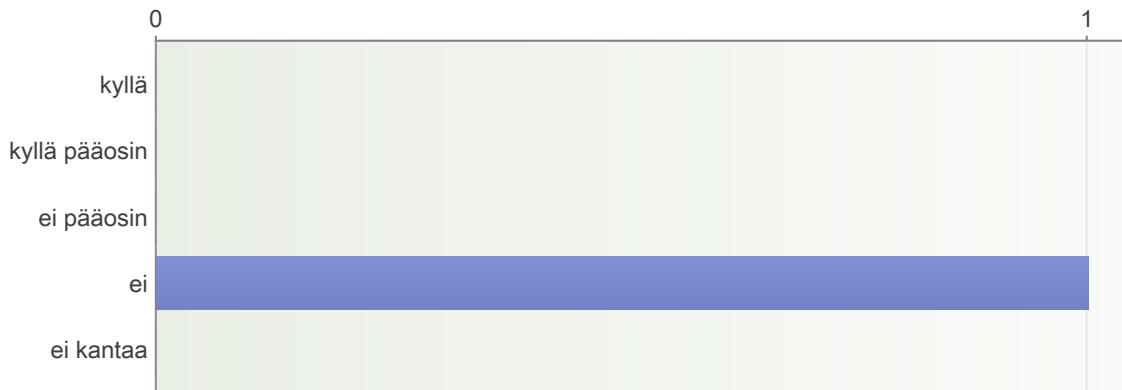
25. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Maksusetelijärjestelmän sinänsä mahdollistaa, mutta nyt ulkopuolelle jäävät äitiyshuollon palveluja käyttävät asiakkaat ja yksityisten palvelujen tarjoajat.

26. 9. Lakiluonnoksen 4 luvussa säädettäisiin asiakkaan mahdollisuuksista valita maakunnan liikelaitos ja sen toimipiste. Antavatko säännökset asiakkaalle tarkoituksenmukaiset mahdollisuudet valita palvelujen tuottaja?

Vastaajien määrä: 1

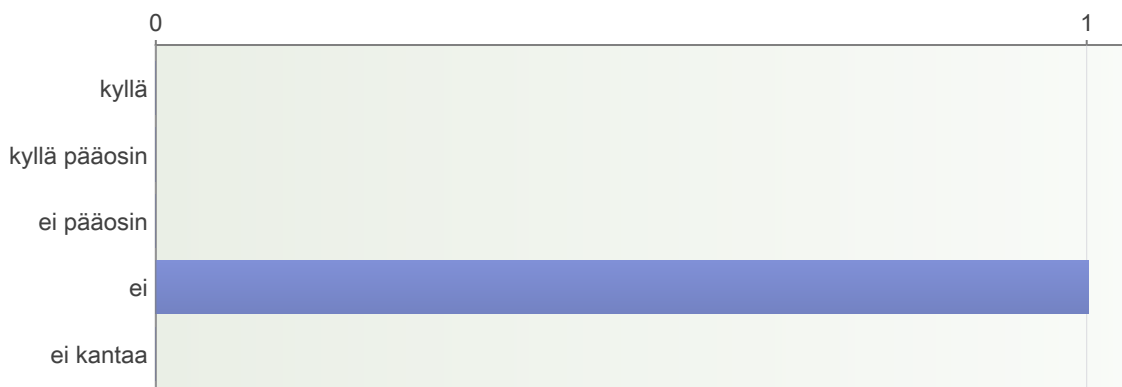
27. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Lakiesityksen suoran valinnan vapaus ei kirjattu koskevaksi äitiyshuollon palveluja.

28. 10. Lakiluonnoksen 5 luvussa säädettäisiin asiakassetelin käytöstä asiakkaan valinnanvapauden lisäämisessä. 10a. Ovatko säännökset asiakkaan aseman ja oikeuksien näkökulmasta tarkoituksenmukaisia?

Vastaajien määrä: 1

29. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Lakiesityksen suoran valinnan vapaus ei kirjattu koskevaksi äitiyshuollon palveluja.

30. 10b. Turvaako asiakassetelijärjestelmä maakunnalle riittävät ohjaus- ja vaikutusmahdollisuudet järjestämisvastuun kannon näkökulmasta?

Vastaajien määrä: 1

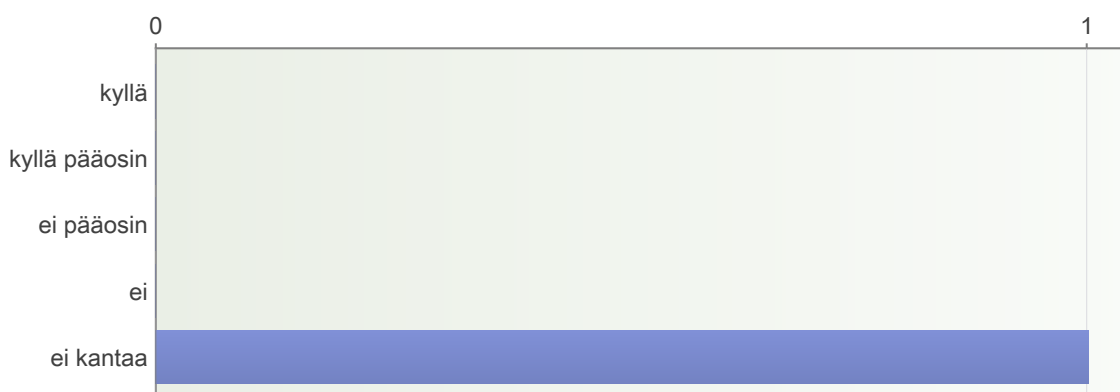
31. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Turvaa, mikäli palvelujen tarjoajilla on Eu-direktiivien mukainen raskaana olevan potilaan hoidon osaaminen.

32. 10c. Ovatko asiakassetelijärjestelmän käyttöönottoa koskevat maakunnan päätöksentekoa koskevat rajaukset riittäviä ja turvaavatko ne asiakkaan valinnanvapauden toteutumisen?

Vastaajien määrä: 1

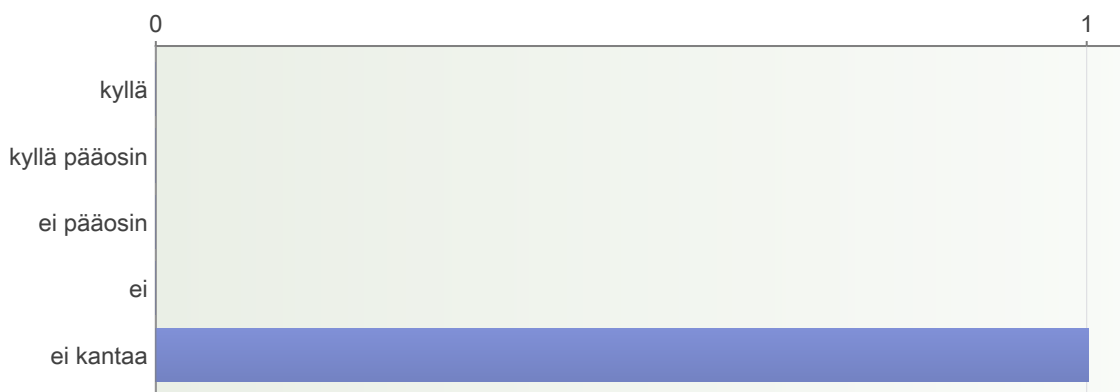

33. Vapaamuotoiset huomiot.

Ei vastauksia.

34. 11. Lakiluonnoksen 6 luvussa säädettäisiin henkilökohtaisen budjetin käytöstä asiakkaan valinnanvapauden lisäämisessä. Mahdollistavatko säännökset asiakkaalle riittävät mahdollisuudet vaikuttaa tarvitsemiensa palvelujen toteutukseen?

Vastaajien määrä: 1

35. Vapaamuotoiset huomiot.

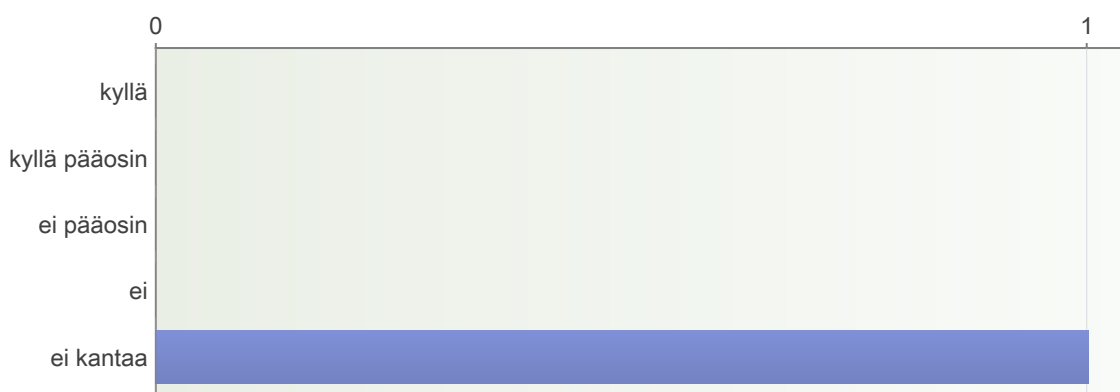
Ei vastauksia.

36. 12. Valinnanvapauslainsäädännön myötä esitetään potilaslakiin ja sosiaalihuollon asiakaslakiin lisättäväksi uusi luku päätöksenteon tukemisesta (tuettu päätöksenteko).

Valinnanvapauslainsäädäntöön sisältyisi potilaille ja asiakkaille erilaisia valinnanmahdollisuuksia (muun muassa suoran valinnan palvelut, maksuseteli, asiakasseteli ja henkilökohtainen budjetti).

Näissä erilaisissa valintatilanteissa asiakkaat voivat tarvita tukea valintoja tehtäessä. Onko tuettua päätöksentekoa koskevat säännökset tarkoituksenmukaisia?

Vastaajien määrä: 1

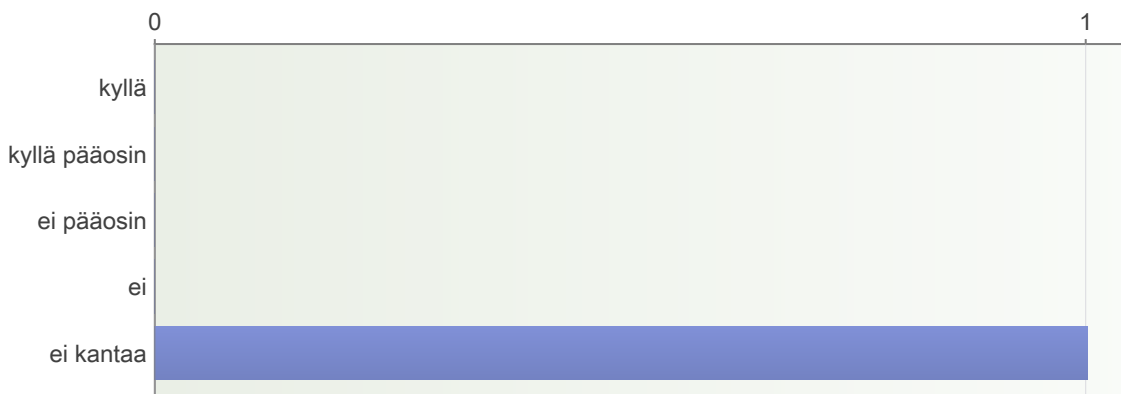

37. Vapaamuotoiset huomiot.

Ei vastauksia.

38. 13. Lakiluonnoksen 7 luvussa säädettäisiin palvelun tuottajien hyväksymis- ja sopimusmenettelyistä. 13a. Ovatko säännökset hyväksymismenettelyistä uudistuksen tavoitteiden kannalta tarkoituksenmukaisia?

Vastaajien määrä: 1

39. Vapaamuotoiset huomiot.

Ei vastauksia.

40. 13b. Ovatko säännökset sopimusmenettelyistä uudistuksen tavoitteiden kannalta tarkoituksenmukaisia?

Vastaajien määrä: 1

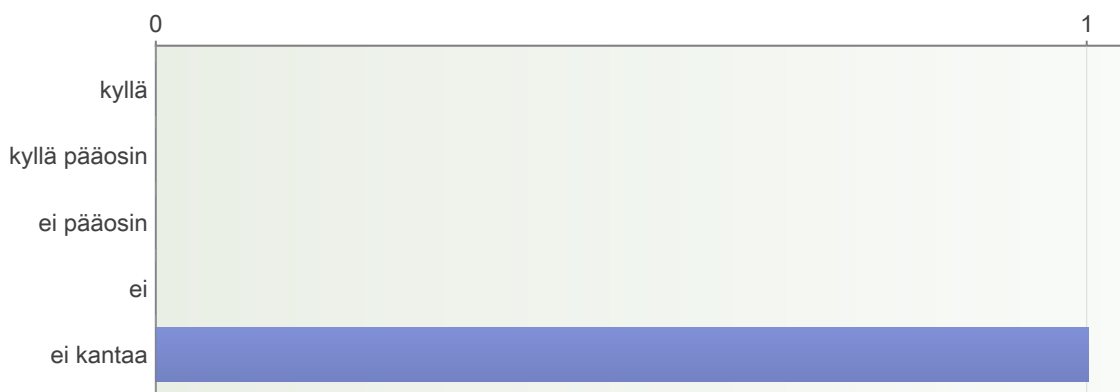

41. Vapaamuotoiset huomiot.

Ei vastauksia.

42. 14. Lakiluonnoksen 8 luvussa säädettäisiin palvelujen tuottamisesta ja palvelun tuottajien velvoitteista. Ovatko säännökset uudistuksen tavoitteiden kannalta tarkoituksenmukaisia?

Vastaajien määrä: 1

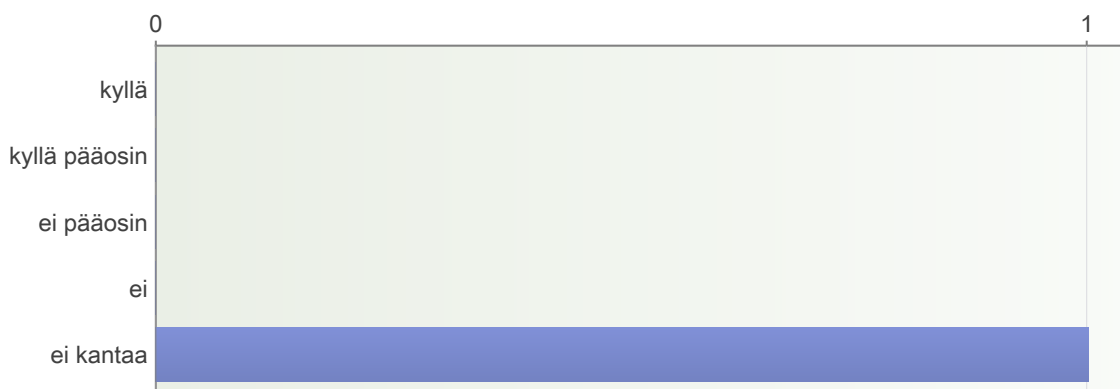
43. Vapaamuotoiset huomiot.

Ei vastauksia.

44. 15. Lakiluonnoksen 9 luvussa säädettäisiin palvelun tuottajalle suoritettavista korvauksista.

15a. Ovatko suoran valinnan palveluita koskevat kiinteän maksun osuus ja sen määräytymistä koskevat edellytykset riittäviä turvaamaan palvelujen riittävä rahoitus?

Vastaajien määrä: 1

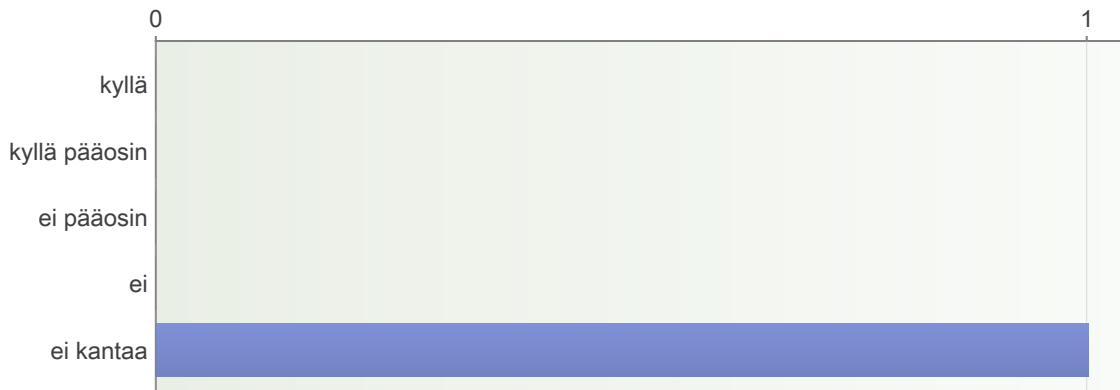

45. Vapaamuotoiset huomiot.

Ei vastauksia.

46. 15b. Ovatko säännökset muista korvauksista uudistuksen tavoitteiden kannalta tarkoituksenmukaisia?

Vastaajien määrä: 1

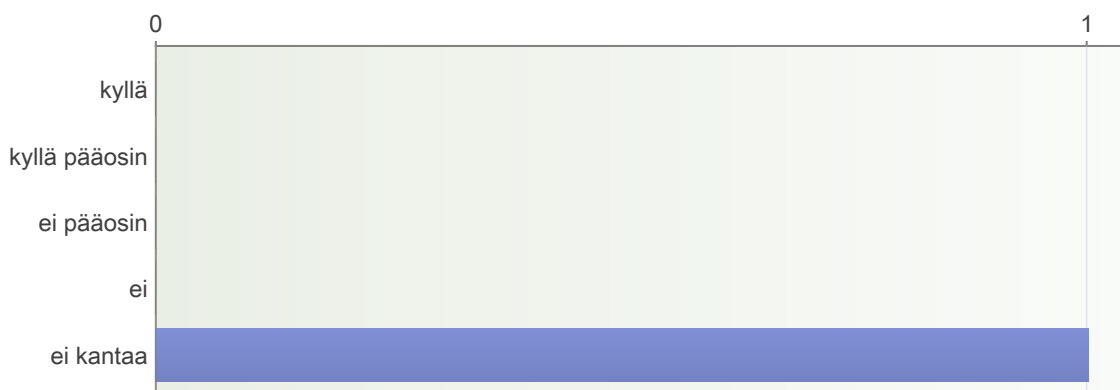

47. Vapaamuotoiset huomiot.

Ei vastauksia.

48. 16. Lakiluonnoksen 11 luvussa säädettäisiin lain voimaantulosta. Ovatko 71 §:n mukaiset siirtymäsäännökset uudistuksen tavoitteiden kannalta tarkoituksenmukaisia?

Vastaajien määrä: 1

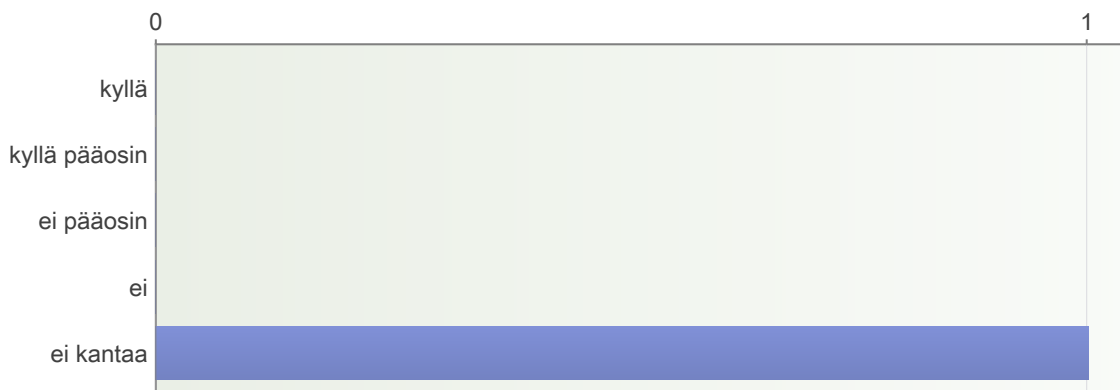

49. Vapaamuotoiset huomiot.

Ei vastauksia.

50. 17. Antaako esitys maakunnille riittävät edellytykset järjestämisvastuun toteuttamiseen?

Vastaajien määrä: 1

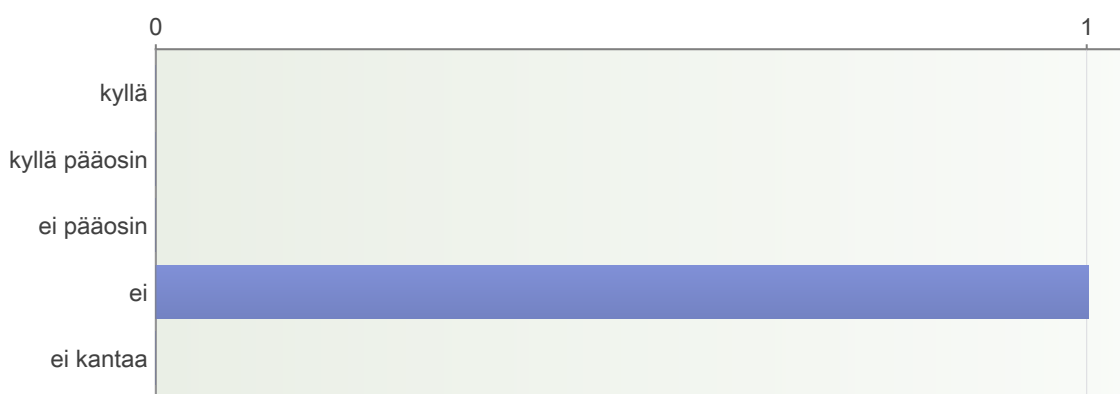

51. Vapaamuotoiset huomiot.

Ei vastauksia.

52. 18. Antaako esitys riittävät edellytykset sosiaali- ja terveydenhuollon markkinoiden syntymiseen?

Vastaajien määrä: 1

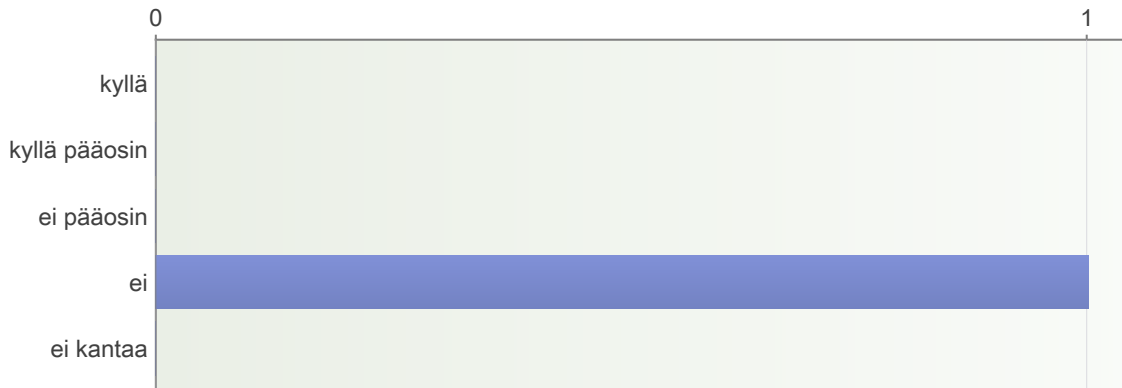
53. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Mikäli äitiyshuollon palveluja ei selkeästi sisällytetä suoran valinnan piiriin, maakunnat todennäköisesti edellyttävät omien palvelujensa käyttöä ja näin rajaavat markkinoiden syntymistä ja jo tarjolla olevien mm. pienyritysten palvelujen käyttöä.

54. 18b. Antaako esitys riittävät edellytykset pienten toimijoiden toimimiseen sosiaali- ja terveydenhuollon markkinoilla?

Vastaajien määrä: 1

55. Jos ei, miten esitystä tulisi muuttaa?

Vastaajien määrä: 1

- Terveydenhuoltolain 15 § mukaiset palvelut tulisi erikseen kirjata laissa suoran valinnan piiriin. Ei ole perusteltua rajata näitä ennaltaehkäiseviä palveluja valinnanvapauden ulkopuolelle. Toimijat ovat ammatillisesti päteviä turvaamaan hoidon jatkuvuus sekä tunnistamaan poikkeavat ja uhkaavat riskitilanteet ja toimimaan niiden edellyttämällä tavalla esim. lastensuojelu, lähisuhdeväkivalta ja terveydelliset riskit. Valinnanvapaus edistää asiakkaan sitoutumista palvelun tarjoajaan ja sitä kautta hoidon jatkuvuutta. Jatkuvuus itsessään ei takaa palvelun laatua.

56. Vapaamuotoiset huomiot.

Ei vastauksia.

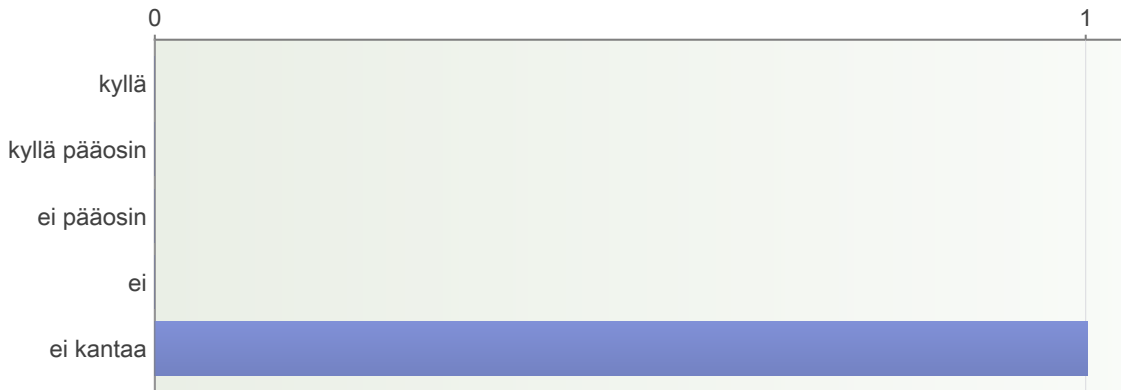
57. 19. Miten ihmisen lisääntyvä mahdollisuus valita palveluntuottaja ja vaikuttaa siten palveluihinsa vaikuttaa ihmisen hoitoon?

Vastaajien määrä: 1

- Parantaa asiakaslähtöisyyttä ja -tyytyväisyyttä, kun asiakkaalla on valinnanvapaus löytää itselleen sopivin/ paras palvelun tarjoaja. Mahdollistaa kättilön asiantuntijuuden hyödyntämisen raskauden seurannassa. Valinnanvapaus edistää asiakkaan sitoutumista palvelun tarjoajaan ja sitä kautta hoidon jatkuvuutta.

58. 20. Onko laki tarkoituksenmukainen hammashoidon näkökulmasta?

Vastaajien määrä: 1

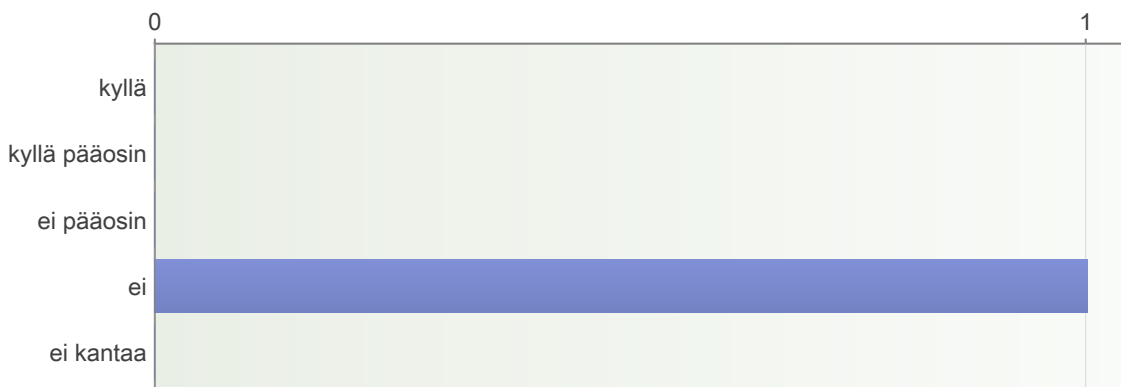

59. Vapaamuotoiset huomiot.

Ei vastauksia.

60. 21. Onko uudistuksen vaikutukset arvioitu näkemyksenne mukaan oikein ja riittävästi?

Vastaajien määrä: 1

61. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Ei arvioitu oikein vaikutuksia, koska valinnan vapautta ei huomioitu koskevaksi fertiili-ikäisten naisten oikeudeksi.

62. 22. Miten arvioitte uudistuksen vaikuttavan oman taustaorganisaationne tai jäsenorganisaatioidenne asemaan?

Ei vastauksia.

63. 23. Muut vapaamuotoiset huomiot hallituksen esitysluonnoksesta.

Vastaajien määrä: 1

- Terveystarkastuslain 15 § mukaisten palvelujen kirjaaminen suoran valinnan palveluiksi takaa raskaana olevalle ja hänen perheellensä mahdollisuuden valita yksityisen kätilön palvelut raskauden, synnytyksen ja lapsivuodeajan seurantaan. Samalla myös kätilön erityisosaamista hyödynnettäisiin nykyistä paremmin ja edesautetaan kätilörittäjyyttä.

Kätilökoulutus on pisin terveystarkastusalan ammattikorkeakoulututkinnoista (4,5 vuotta/ 270 OP) ja tarkoin säädelty EU-direktiivein mm. raskaana olevien naisten hoidon osalta (myös määrälliset direktiivit, joita muissa tutkinnoissa ei ole). Koulutus on kansallisesti ja kansainvälisesti vertailtavissa.

Kätilöllä, myös pienyrittäjänä, on erityiskompetenssi raskauden suunnittelusta, sen seurannasta, synnytyksestä jälkitarkastukseen ja lapsivuodeajan hoitoon, mikä takaa hoidon jatkuvuuden.

Tähän sisältyy äitiyshuollon asiakkaiden matalan ja korkean riskin erottaminen, jatkohoitoon ohjaaminen ja konsultointi sekä auditointi, erityisohjauksen ja -hoidon tarpeen arviointi, myös mahdollisen lastensuojelun tarpeen arviointi.

Yli puolelle äitiyshuollon asiakkaista riittää suosituksen mukaiset määräaikaisten terveystarkastukset ja voidaan hoitaa myös kätilöiden pienyrittäjissä, mikä on kustannustehokasta.

Yksityiset kätilöpalvelut: Sama osaaminen kuin nykyisissä palveluissa maakunnan sote-yhtiöön lähettämisessä. Tutkimukset osoittavat kätilövetoisten palvelujen vaikuttavuuden.

64. 24. Yksilöidyt säädösmuutosehdotukset.

Vastaajien määrä: 1

- Terveystarkastuslain 15 § mukaisten palvelujen kirjaaminen suoran valinnan palveluiksi